



Zubacze - wieś w Polsce położona w województwie podlaskim, w powiecie hajnowskim, w gminie Czeremcha. Wieś założona w XV w. przez bojarski ród Tur-Zubackich. We wsi znajduje się zabytkowa cerkiew p.w. Opieki Matki Bożej. Cerkiew została gruntownie wyremontowana i nie zachowała zabytkowego charakteru. Mimo to warto ją zobaczyć.

Parafia w Zubaczach jest po raz pierwszy w dokumentach pisanych wzmiankowana w 1677. W jej skład wchodziły: Zubacze, Bobrówka, Borowiki, Iwacewicze, Lewosze, Łumna, Tumin Mały, Tumin Wielki, Turowszczyzna, Wólka i Wyczółki. Istniała tu wtedy cerkiew pod wezwaniem Świętych Apostołów Piotra i Pawła.

W 1847 parafia liczyła około 1400 wiernych. W następnych latach liczba parafian wzrastała (w 1879 - 1545, w 1891 - 2076 osób). W 1870 na terenie parafii działała jedna szkoła (cerkiewno-parafialna), w latach 80. XIX w. powstały kolejne: jedna ministerialna i dwie gramoty.

20 listopada 1895 spłonęła cerkiew parafialna. Na jej miejscu zbudowano nową - już pod wezwaniem Opieki Matki Bożej (poświęconą 1 października 1896). Nieco wcześniej, w 1887 na parafialnym cmentarzu stała cerkiew Świętej Trójcy (przeniesiona z Milejczyc; w poprzednim miejscu nosiła wezwanie św. Mikołaja).

{gallery}zubacze{/gallery}

Od 1900 w dekanacie Wysokie Litewskie w nowo utworzonej eparchii grodzieńskiej i brzeskiej. W tym czasie obejmowała wsie: Zubacze, Bobrówka, Łumno, Tumin, Turowszczyzna, Wólka Nurecka, Wyczółki. Działalność parafii została przerwana w 1915 w wyniku działań wojennych i ucieczce ludności prawosławnej w głąb Rosji. Powrót z bieżęństwa nastąpił w latach 1919–1920.

W okresie międzywojennym parafia otrzymała status etatowej. Należała do dekanatu w Wysokim Litewskim, w diecezji pińsko-poleskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. W 1925 w skład parafii wchodziły następujące miejscowości: Zubacze, Berezyszczce, Bobrówka, Jancewicze, Łumianka, Łumna, Tumin, Turowszczyzna, Wólka Nurzecka i Jażewicze Nowe. W 1932 do parafii należały 463 rodziny.

Po II wojnie światowej, w związku ze zmianą przebiegu granicy polsko-radzieckiej, zmienił się zasięg terytorialny parafii - wsie Łumna, Łumianka i Tumin zostały włączone do Białoruskiej SRR, natomiast do parafii dołączono Połowce, Stawiszczce i osadę Chlewiszcze. Parafia weszła w skład dekanatu bielskiego diecezji białostocko-bielskiej. W 1951 parafię włączono do nowo utworzonej diecezji warszawsko-bielskiej - początkowo do dekanatu siemiatyckiego, a w 1993 do kleszczelowskiego.

W latach 60. XX w. założono dwa nowe cmentarze: w Połowcach (na jego terenie znalazł się dawny dom mieszkalny, w którym urządzono cerkiew św. Jana Teologa) i w Stawiszczach (na terenie którego zbudowano cerkiew Cudu św. Michała Archaniola). W 1969 na cmentarzu w Zubaczach spłonęła od uderzenia pioruna drewniana cerkiew Świętej Trójcy. Na jej miejscu wzniesiono w 1978 nie mającą jakiegokolwiek wyrazu cerkiew murowaną (zmieniając wezwanie na św. Mikołaja).

Na początku lat 80. do parafii należały miejscowości: Zubacze, Berezyszczce, Bobrówka, Chlewiszcze, Jancewicze, Połowce, Stawiszczce, Wólka Nurzecka, Wyczółki oraz częściowo Czeremcha. W 1984 z terytorium parafii wyłączono Czeremchę, która weszła w skład nowo utworzonej parafii w Kuzawie (od 1986 Czeremcha jest siedzibą samodzielnej parafii).

(źr. Wikipedia)